

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยสำหรับการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐาน วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี และเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรีซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาจากบทก่อนหน้านี้ ส่งผลให้การศึกษาในบทที่ 3 นี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การตรวจสอบเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ประชากรในการศึกษา คือ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและตัวแทนคนในพื้นที่ ที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการดูแลอนุรักษ์ชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.2.1 หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยราย และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนริมน้ำจันทบุรี คือ

1.2.1.1 เทศบาลเมืองจันทบุรี	2 คน
1.2.1.2 เทศบาลเมืองจันทนิมิต	1 คน
1.2.1.3 วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี	1 คน
1.2.1.4 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี	1 คน

รวมการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐจำนวน 5 คน

1.2.2 ตัวแทนคนในพื้นที่ คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538)

โดยแต่ละคนจะเป็นบุคคลและหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดแหล่งท่องเที่ยว มีหน้าที่รับผิดชอบ มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างดี

1.2.2.1 ร้านหนมริมน้ำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.2 ร้านบ้านโศกบาล	จำนวน 1 คน
1.2.2.3 ร้านยินดีอาภรณ์	จำนวน 1 คน
1.2.2.4 ร้านขนมไข่ป่าไต่	จำนวน 1 คน
1.2.2.5 ร้านข้าวแกงเจี๊ไร	จำนวน 1 คน
1.2.2.6 ร้านเสน่ห์จันทร์	จำนวน 1 คน
1.2.2.7 ชมรมพัฒนาชุมชนริมน้ำจันทบูร	จำนวน 1 คน
1.2.2.8 ร้านโรตีกลม ริมน้ำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.9 ร้านข้าวตัง อร่อยริมน้ำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.10 ร้านขายยาสมุนไพโร จังกวางอัน	จำนวน 1 คน
1.2.2.11 ร้านขายของชำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.12 ร้านฉั่วแข่งฮวด	จำนวน 1 คน
1.2.2.13 ร้านระเปียงน้ำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.14 ร้านป่าจิตตรา	จำนวน 1 คน
1.2.2.15 ร้านก๋วยเตี้ยวมุตัน ท่าใหญ่	จำนวน 1 คน
1.2.2.16 ร้านปลาริมน้ำ	จำนวน 1 คน
1.2.2.17 ร้านอืด	จำนวน 1 คน

รวมการสัมภาษณ์ตัวแทนคนในพื้นที่ จำนวน 17 คน

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในการศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) และ การสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) ซึ่งผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัจจัยอื่นๆเพื่อนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview)

งานวิจัยนี้มีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผนวกรวมกันเป็นแนวคิดใหม่ โดยการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 กระบวนการในการสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัย มีดังนี้

1. อ่านรายละเอียดแบบสัมภาษณ์และทำความเข้าใจในแต่ละ

คำถามเพื่อเป็นการเตรียมตัวให้พร้อม ก่อนการสัมภาษณ์

2. ทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์เอง

3. นำข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองสัมภาษณ์มาแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น

4. นำแบบสัมภาษณ์ลงพื้นที่จริงเพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

5. ไปถึงจุดนัดสัมภาษณ์ก่อน 30 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม

6. ให้เกียรติกลุ่มตัวอย่าง วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

7. ขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างก่อนในการบันทึกเสียงด้วยเครื่อง

อัดเสียงและบันทึกภาพด้วยกล้องวิดีโอ

8. ให้ความสำคัญกับทุกคำถามและตั้งใจฟังทุกคำตอบที่ได้รับมา

จากกลุ่มตัวอย่าง

9. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันต่อเหตุการณ์

10. หยุดทำการสัมภาษณ์ อัดเสียงหรือถ่ายภาพวิดีโอ เมื่อผู้ถูก

สัมภาษณ์ไม่อนุญาตหรือไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น

11. ไม่อคติต่อข้อมูลที่ได้มา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

เป็นจริง

12. เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์กล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง มอบของที่ระลึก

และบันทึกภาพ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตามความเป็นจริง

2.1.2 ลักษณะของการสัมภาษณ์ ใช้แบบเต็มข้อความและปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

2.1.3 การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับเทศบาลเมืองจันทบุรี เกี่ยวกับ บริบททั่วไปของชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี การอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนริมน้ำจันทบุรีและเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงของชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

2.1.4 โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 5 ตอน ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ ตามวัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 บริบทพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 เสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview)

งานวิจัยนี้มีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผนวกรวมกันเป็นแนวคิดใหม่ โดยการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 กระบวนการในการสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัย มีดังนี้

1. อ่านรายละเอียดแบบสัมภาษณ์และทำความเข้าใจในแต่ละคำถามเพื่อเป็นการเตรียมตัวให้พร้อม ก่อนการสัมภาษณ์
2. ทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์เอง
3. นำข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
4. นำแบบสัมภาษณ์ลงพื้นที่จริงเพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
5. ไปถึงจุดนัดสัมภาษณ์ก่อน 30 นาทีเพื่อเตรียมความพร้อม
6. ให้เกียรติกลุ่มตัวอย่าง วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
7. ขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างก่อนในการบันทึกเสียงด้วยเครื่องอัดเสียงและบันทึกภาพด้วยกล้องวิดีโอ
8. ให้ความสำคัญกับทุกคำถามและตั้งใจฟังทุกคำตอบที่ได้รับมาจากกลุ่มตัวอย่าง
9. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันต่อเหตุการณ์
10. หยุดทำการสัมภาษณ์ อัดเสียงหรือถ่ายภาพวิดีโอ เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่อนุญาตหรือไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น
11. ไม่อคติต่อข้อมูลที่ได้มา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
12. เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์กล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง มอบของที่ระลึก และบันทึกภาพ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตามความเป็นจริง

2.2.2 ลักษณะของการสัมภาษณ์ ใช้แบบเต็มข้อความและปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

2.2.3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) สำหรับชาวชุมชนริมน้ำเกี่ยวกับ บริบททั่วไปของชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี การอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนริมน้ำจันทบุรีและเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงของชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

2.2.4 แบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) แบ่งเป็น 5 ตอน ครอบคลุมประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้ ตามวัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 บริบทพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 เสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

2.3 การสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey)

การสำรวจเชิงพื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ เพื่อทำการบันทึกภาพถ่าย และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย โดยพิจารณาถึงแนวความคิดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบและประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์เรียบเรียงลงพื้นที่เพื่อทดลองฝึกสัมภาษณ์กับประชากรกลุ่มตัวอย่างก่อนลงพื้นที่สัมภาษณ์จริง เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ให้สัมภาษณ์และเพื่อทดสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

3.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์เรียบเรียงแล้วลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ประชากร กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงให้มากที่สุด

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ณ ชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยราย และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนริมน้ำจันทบุรี และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตัวแทนคนในพื้นที่แบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพและข้อมูลที่ได้รับจะเป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยมีขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ทำการศึกษาข้อมูลและเรียนรู้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งข้อมูลในบางแง่ที่มีความอ่อนไหวหรือละเอียดอ่อนต่อแหล่งท่องเที่ยวและผู้คนในชุมชน เช่น ประวัติศาสตร์ ความเชื่อและสิ่งศรัทธา ซึ่งจะต้องให้ความระมัดระวังและให้ความเคารพต่อความเป็นชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด

4.2 เตรียมเอกสารแนะนำผู้วิจัย แนะนำโครงการ และแนะนำกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อแจกจ่ายแก่กลุ่มประชากรตัวอย่าง รวมทั้งจัดเตรียมสื่อเพื่อการพูดคุยและให้ข้อมูลเพื่อการปรึกษาหารือที่เหมาะสมกับบรรยากาศการสัมภาษณ์ เช่น การจัดเตรียมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ภาพถ่าย ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นการสร้างสีสันในการสัมภาษณ์มากขึ้น

4.3 แนะนำตนเองและผู้ช่วยในการดำเนินงานต่างๆที่เข้าไปในชุมชนและ แหล่งท่องเที่ยว ด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้จักและพัฒนาความไว้วางใจกันในอนาคตที่จะทำงานด้วยกันในระยะต่อไป

4.4 เดินสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่จริง เป็นการเริ่มต้นเข้าสู่ชุมชน เพื่อเรียนรู้ผู้คน เรียนรู้ชุมชน พร้อมไปกับรวบรวมข้อมูล ศึกษาและรวบรวมกลุ่มคนที่อยู่ในความสนใจของการดำเนินการวิจัย ตลอดจนมีความพร้อมและมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมดำเนินการวิจัย ขณะเดียวกันก็สามารถผสมผสานการสื่อสารและประสานงานกับชาวบ้าน เพื่อเตรียมดำเนินการต่างๆต่อไป

4.5 ประสานงานกับชุมชนในเรื่องของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนริมน้ำจันทบูร คือการเดินทางและสอบถามชาวชุมชนในเรื่องของผู้รับผิดชอบ ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง จากจุดนี้จะได้ทราบถึงประชากรตัวอย่างจากการบอกเล่าปากต่อปากของชาวชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจากเจ้าของพื้นที่มากที่สุด

4.6 เดินสำรวจและประสานงานชุมชนเพื่อเข้าถึงประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยการสำรวจและค้นหากลุ่มตัวอย่าง จากการบอกเล่าของเจ้าของพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูล ประสานงาน และริเริ่มดำเนินการวิจัย ซึ่งได้ทราบข้อมูลจากการบอกเล่าปากต่อปาก ของเจ้าของพื้นที่

4.7 เตรียมการสัมภาษณ์ โดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบ และส่งแบบคำถามในประเด็นต่างๆให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อเตรียมคำตอบในการสัมภาษณ์ เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องอัดวิดีโอ กล้องถ่ายภาพ สมุดจดบันทึก ดินสอ ปากกา และที่สำคัญแบบและคำถามประกอบการสัมภาษณ์

4.8 การบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ การสำรวจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนทนา จะทำให้ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจอย่างรอบด้าน แต่ขณะเดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและได้บันทึกรวบรวม ให้เป็นระบบอย่างเหมาะสมกับวิธีดำเนินการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นการทำบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลจึงมีการผสมผสานวิธีการหลายๆแบบ ทั้งการถ่ายภาพ การบันทึกเทป และการวาดภาพประกอบการสัมภาษณ์ ที่สำคัญคือการเน้นกระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมอย่างเปิดเผย ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับการสัมภาษณ์ได้

4.9 การขอคำแนะนำและการเสนอบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงอันดับต่อไปเมื่อเสร็จสิ้นเพียงพอสำหรับการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างแล้วและหากต้องการขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือเอกสารประกอบอื่นๆ ก็ขอให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสัมภาษณ์ไปช่วยเสนอแนะหรือแนะนำบุคคลและสถานที่ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติม จะได้ดำเนินการต่อไปต่อไป

4.10 ทำการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลเป็นรายวันเพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสามารถดำเนินการเพิ่มเติมให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอตามต้องการที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา เรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.1.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การอัดวีดีโอ การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ

5.1.2 นำข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ เทปบทสนทนา เนื้อความจากเอกสาร ภาพถ่าย ฯลฯ ที่รวบรวมได้มาที่เรียบเรียงเป็น ร้อยแก้ว และดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5.1.3 ตรวจสอบข้อมูลเพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหา หากข้อมูลใดสามารถจัดรวมเข้ากลุ่มเดียวกันได้สามารถรวบเนื้อหาเข้าด้วยกันเพื่อง่ายต่อการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่ผ่านมา

5.1.5 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

6. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาสรุปและนำเสนอเป็นร้อยแก้วอธิบายผลการวิเคราะห์ทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

6.1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

6.2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

6.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี